

Kunnanhallitus	§ 193	24.10.2016
Kunnanvaltuusto	§ 41	31.10.2016

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi sekä kannanotto voimaanpanolain 5 §:n mukaisesta maakuntajaosta

Khall § 193

Valmistelija: kunnanjohtaja, puh. 040 718 5959

Kuhmoisten kunnalle on osoitettu 31.8.2016 maakuntauudistusta ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta koskeva seuravanlainen lausuntopyyntö:

”Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta ja siihen liittyvää maakuntahallinnon perustamista valmistellaan sosiaali- ja terveysministeriön ja valtionvarainministeriön yhteisessä hankkeessa. Sosiaali- ja terveysministeriö sekä valtiovarainministeriö pyytävät jakelussa mainituilta tahoilta lausunnot luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Myös muut kuin jakelussa mainitut tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa.

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelman sekä hallituksen 20.10.2015, 7.11.2015 ja 5.4.2016 tekemien linjausten mukaan Suomessa toteutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus ja maakuntauudistus. Suomeen perustetaan 18 maakuntaa, joilla on omat vaalit ja valtuustot. Vuoden 2019 alusta alkaen maakunnat järjestävät kaikki alueensa sosiaali- ja terveystalvet eli maakunnilla on vastuu siitä, että väestö saa lain mukaiset sosiaali- ja terveystalvet. Maakunnille kootaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi myös muita tehtäviä: työ- ja elinkeinopalvet sekä aluekehittäminen, ympäristöterveydenhuolto, liikennejärjestelmäsuunnittelu, maaseudun kehittäminen ja pelastustoimi. Valtio rahoittaa maakuntien toiminnan eli jatkossa kunnilla ei ole enää vastuuta sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisestä tai rahoituksesta.

Lausuntopyynnön kohteena olevalla hallituksen esityksellä on tarkoitus muun muassa perustaa uudet maakunnat sekä säätää maakuntien hallinnosta ja taloudesta, siirtää järjestämisvastuu sosiaali- ja terveystalveluista kunnilta maakunnille, säätää maakuntien saamista rahoituksesta, rahoituksen keräämisen veroperusteista, uudistuksen voimaanpanosta, henkilöstön asemasta sekä omaisuusjärjestelyistä. Lisäksi tarkoitus on kuntiin jäljelle jäävien perustalvelujen osalta säätää uusi kuntien perustalvelujen valtionosuusjärjestelmä. Muiden kuin sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien siirrosta maakunnille sekä rahoituksesta valmistellaan erillinen hallituksen esitys.

Lausuntopyyntöön vastataan sähköisellä kyselyllä, jossa on kohdenettuja kysymyksiä luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Kyselyyn annettuja vastauksia on mahdollista perustella, minkä lisäksi kyselyyn on varattu runsaasti tilaa myös vapaamuotoiselle kommentoinnille.

Kunnanhallitus	§ 193	24.10.2016
Kunnanvaltuusto	§ 41	31.10.2016

---

*Lausuntopyyynnön materiaalit löytyvät internet-osoitteesta:
<http://alueuudistus.fi/hallituksen-esitysluonnos-31-8-2016> 2(6)*

Uudistuksen voimaanpanolaki sisältää säännökset maakuntajaosta. Mikäli kunta päättää esittää kunnan kuulumista voimaanpanolain 5 §:n mukaisesta maakuntajaosta poikkeavaan maakuntaan, päätöksestä tulee toimittaa kunnanvaltuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön. Päätösasiakirjan voi toimittaa joko sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo@stm.fi tai postitse osoitteeseen Kirjaamo, sosiaali- ja terveysministeriö, PL 33, 00023 Valtioneuvosto. Päätösasiakirjaan tulee merkitä viite STM068:00/2015.

Annetut lausunnot otetaan huomioon hallituksen esityksen valmistelussa. Kyselyyn voi vastata suomeksi tai ruotsiksi.

Lausunnot pyydetään toimittamaan sosiaali- ja terveysministeriöön 9.11.2016 klo 16.15 mennessä. Annetut vastaukset ovat julkisia. Lausuntoyhteenvedossa otetaan huomioon vain määräaikaan saapuneet lausunnot. Sähköinen kysely löytyy Internet-osoitteesta: <https://www.webpolsurveys.com/S/4AE74008A6E14B22>.par Kysely ei välttämättä aukea kaikilla selaimilla.

Sote- ja maakuntauudistuksessa laaditaan lisäksi valinnanvapauslainsäädäntö, uudistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon monikanavaista rahoitusta sekä siirretään valtion aluehallinnon sekä kuntien ja kuntayhtymien muiden kuin sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä maakunnille. Niitä valmistellaan erillisissä valmisteluhankkeissa, mutta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaissa on otettu huomioon valinnanvapauden edellytyksenä oleva monituottajamalli.

Valinnanvapautta ja monikanavaisen rahoituksen yksinkertaistamista koskeva hallituksen esitysluonnos toimitetaan lausunnoille loppuvuodesta. Valtion aluehallinnon sekä kuntien ja kuntayhtymien muiden kuin sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien siirtoa koskeva hallituksen esitysluonnos toimitetaan lausunnoille keväällä 2017. Lisäksi sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamista koskeva hallituksen esitys on erikseen lausuttavana yhtäaikaaisesti tämän hallituksen esityksen kanssa.”

Kunnanhallitus on pyytänyt Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä ja Pirkanmaan liitolta lausuntoja kunnan siirtymisestä uudistuksen yhteydessä Pirkanmaan maakuntaan. Lausunnot ovat liitteinä 1 ja 2.

Kuntalaisten ja vapaa-ajanasukkaiden vetoamus valtioneuvostolle luovutettiin ministeri Anu Vehviläiselle 9.9.2016 Tampereella. Nimiä kerättiin oheisella lomakkeella (liite 3) ja nimiä kertyi 2500 kpl.

Kunnanhallitus	§ 193	24.10.2016
Kunnanvaltuusto	§ 41	31.10.2016

Kuhmoisten kunnan lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle maakuntaudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi on liitteenä 4.

Erilliset liitteet:

Lausuntopyyntö 31.8.2016

Lakiluonnokset korjattu 1.9.2016

Yksityiskohtaiset perustelut 31.8.2016

Diat - Hallituksen esitysluonnos sote- ja maakuntaudistuksen lainsäädännöksi

Yleisperustelut

Tiivistelmä - Hallituksen esitysluonnos sote- ja maakuntaudistuksen lainsäädännöksi

Kuntaliiton lausuntoluonnos sote- ja maakuntaudistuksesta

Kunnanjohtajan ehdotus: Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että

1. se hyväksyy liitteen 4 mukaisen lausunnon hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle maakuntaudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi,

2. Kuhmoisten kunnan tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:n mukaisesta maakuntajaosta poikkeavasti Pirkanmaan maakuntaan.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kvalt § 41

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin lausunto on liitteenä 2. Pirkanmaan liiton lausunto on liitteenä 3.

Kuntalaisten ja vapaa-ajanasukkaiden vetoamus valtioneuvostolle luovutettiin ministeri Anu Vehviläiselle 9.9.2016 Tampereella. Nimiä kerättiin oheisella lomakkeella (liite 4) ja nimiä kertyi 2500 kpl.

Kuhmoisten kunnan lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle maakuntaudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi on liitteenä 5.

Päätös: Valtuuston puheenjohtaja ehdotti, että valtuusto käsittelee vastaukset yksi kerrallaan numerojärjestyksessä siten, että valtuuston puheenjohtaja sanoo käsiteltävän kohdan numeron ja jos on huomautettavaa kyseessä olevaan vastaukseen, se ilmaistaan aina sen numeron kohdalla, jota vastaus koskee. Jos tulee varsinaisia kannatettuja muutosehdotuksia, ne tulee esittää myös aina kyseessä olevan kysymyksen kohdalla, mutta mahdollinen äänestys tapahtuu vasta kun kaikki kysymykset on käyty lävitse ja äänestys tapahtuu aina siinä järjestyksessä kun ne on esitetty.

Kunnanhallitus	§ 193	24.10.2016
Kunnanvaltuusto	§ 41	31.10.2016

Käsittelyjärjestys hyväksyttiin yksimielisesti.

Valtuusto hyväksyi kunnanhallituksen päätösehdotuksen yksimielisesti.

Otteen oikeaksi todistaa

Kuhmoisissa 4.11.2016

Riitta Väisänen
hallintosihteeri

Liitteet	Liite 2 Pirkanmaan sairaanhoitopiirin lausunto
	Liite 3 Pirkanmaan liiton lausunto
	Liite 4 Vetoomuslomake
	Liite 5 Lausunto hallituksen sote-maakuntaudistuksen esitysluonnoksesta
Jakelu	Sosiaali- ja terveysministeriö

6.10.2016

Kuhmoisten kunta
Kunnanhallitus
Toritie 34 A
17800 Kuhmoinen

Viite: Kuhmoisten kunnanhallituksen lausuntopyyntö 5.9.2016

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin lausunto

Kuhmoisten kunnanvaltuusto on yksimielisellä päätöksellään ilmaissut halukkuutensa siirtyä Sote- ja aluehallintouudistuksen yhteydessä osaksi Pirkanmaan maakuntaa. Kuhmoisten kunnanhallitus on pyytänyt Pirkanmaan liitolta ja Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä lausuntoa Kuhmoisten kunnan siirtymisestä uudistuksen yhteydessä Pirkanmaan maakuntaan.

Pirkanmaan liiton ja sairaanhoitopiirin johto ovat tavanneet Kuhmoisten kunnan suuntautumista Pirkanmaalle koskevassa asiassa perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehulaa, kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläistä sekä sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattilaa ja toimittaneet näille asiaa koskevan esityksen (liitteenä). Lisäksi asiassa on oltu yhteydessä päähallituspuolueiden eduskuntaryhmien puheenjohtajiin.

Kuhmoisten kunta on liittynyt Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin vuoden 2013 alusta lukien. Pirkanmaan sairaanhoitopiiri ja Kuhmoisten kunta ovat tehneet pitkäaikaista ja määrätietoista yhteistyötä sekä palveluiden kehittämistä vastaamaan kunnan asukkaiden palvelutarvetta. Kunnan väestön suhteellisen korkea ikä lisää palvelutarvetta. Kunnan asukkaat ovat ilmaisseet tyytyväisyytensä palveluihin. Kuhmoisten kunta on ilmaissut tyytyväisyytensä myös Pirkanmaan sairaanhoitopiirin ensihoidon järjestelyihin kunnan alueella.

Kuhmoisten kunta on käyttänyt lisääntyvästi Tampereen yliopistollisen sairaalan palveluja. Palveluiden käyttö on lisääntynyt erityisesti sisätautien, neurolojen sekä naistentautien ja synnytysten erikoisaloilla. Kuhmoisten kunnan erikoissairaanhoidon palveluostojen määrä vuonna 2015 oli noin 2 miljoonaa euroa.

Tampereen yliopistollisessa sairaalassa on edustettuna laaja-alaisesti kaikki lääketieteen erikoisalot lasten sydänkirurgiaa ja elinsiirtokirurgiaa lukuun ottamatta. Kullakin Tampereen yliopistollisen sairaalan erikoisalalla ylläpidetään ympärivuorokautista päivystysvalmiutta. Erityisesti verenkierron äkillinen häiriintyminen edellyttää nopeaa hoidon aloitusta. Potilassiirtoon kuluvalle ajalle on potilaan ennusteen kannalta suuri merkitys.

Etäisyys Kuhmoisten kunnasta Kuopion yliopistolliseen sairaalaan on 219 km (matkan kesto noin 3 tuntia) ja Tampereen yliopistolliseen sairaalan 85 km (matkan kesto 1h 14 min). Kuhmoisista on selvästi lyhyempi matka laajaa päivystysvalmiutta ylläpitävään yliopistolliseen sairaalaan Tampereelle. (Taulukko)

6.10.2016

Taulukko

Ajomatka	KM	Ajoaika
Kuhmoinen-Tampere	85	1h 14 min
Kuhmoinen - Jyväskylä	96	1h 12 min
Jyväskylä- Kuopio	123	1h 47 min

Kodin ja sairaalan välisellä etäisyydellä on merkitystä hoidon nopean saatavuuden lisäksi myös pidempään jatkuvassa sairaalahoidossa olevien potilaiden kannalta. Omaisilla on paremmat mahdollisuudet olla mukana hoidossa, kun hoitava sairaala sijaitsee lähempänä kotia (näin esimerkiksi vaativan vastasyntyneiden tehohoidon ja neurokirurgian alalla).

Tampereen yliopistollisen sairaalan kanssa samalla kampuksella sijaitsee potilashotelli, jossa omaisten on mahdollista yöpyä. Todettakoon vielä, että Kuhmoisten kunnan asukkaiden luontainen asiointisuunta on Tampere.

Pirkanmaan sairaanhoitopiiri puoltaa Kuhmoisten kunnan toivomusta siirtyä osaksi Pirkanmaan maakuntaa.

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Rauno Ihalainen
sairaanhoitopiirin johtaja

Liite

Pirkanmaan liiton ja Pirkanmaan sairaanhoitopiirin lausunto "Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan Pirkanmaalle suuntautumisen vahvistaminen" sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattilalle

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila

JÄMSÄN KAUPUNGIN JA KUHMOISTEN KUNNAN PIRKANMAALLE SUUNTAUTUMISEN VAHVISTAMINEN

Jämsän kaupunki ja Kuhmoisten kunta siirtyivät Pirkanmaan sairaanhoitopiirin jäsenkunniksi 1.1.2013. Valtioneuvosto vahvisti siirrot. Vaihto oli kuntien tahdon mukainen. Vaihdon hyvä valmistelu ja siirtymävaiheen järjestelyt takasivat potilaiden hoidon jatkumisen häiriöttömänä. Vaihdos on runsaan kolmen ja puolen vuoden aikana osoittautunut onnistuneeksi ja on mahdollistanut yliopistosairaalapalvelujen saatavuuden aiempaa lähempää Tampereelta.

Valtioneuvoston kysyessä kuluvan vuoden alussa kunnilta, mihin 18 perustettavasta itsehallintoalueesta ne haluavat suuntautua, vastasivat Jämsän kaupunginvaltuusto ja Kuhmoisten kunnanvaltuusto suuntautuvansa nykyisen sairaanhoitopiirinsä mukaisesti Pirkanmaan maakuntaan. Kuhmoisissa valtuuston päätös oli yksimielinen. Jämsässä valtuusto äänesti luvuin 26-17 suuntautumisesta Pirkanmaalle.

Kunnalliseen itsemääräämisoikeuteen nojaten kuntien mielipidettä pitää aidosti kuulla ja kunnioittaa. Sekä Jämsän että Kuhmoisten päätösten tulee olla myös valtioneuvostoa sitovia huolimatta reformiministerityöryhmän toukokuussa tekemästä linjauksesta. Merkittävä osa tulevan maakuntahallinnon tehtävistä koostuu sosiaali- ja terveysalan tehtävistä. Pirkanmaa on sekä Jämsän että Kuhmoisten työssäkäynti- ja asiointialuetta, minne on toimivat liikenneyhteydet sekä hyvät työ-, koulutus- ja palveluyhteydet.

Edellä olevaan perustuen Pirkanmaan liitto ja Pirkanmaan sairaanhoitopiiri esittävät, että valtioneuvosto vahvistaa Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan päätösten mukaisen maakuntapäätöksen.

Lisätietoja antavat maakuntajohtaja Esa Halme, esa.halme@pirkanmaa.fi, 040 500 3531, sairaanhoitopiirin johtaja Rauno Ihalainen, rauno.ihalainen@pshp.fi, 050 68048.

Esa Halme
maakuntajohtaja
Pirkanmaan liitto

Rauno Ihalainen
johtaja
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri

PIRKANMAA

Kuhmoisten kunta
Kunnanhallitus
Toritie 34 A
17800 KUHMOINEN

Tampere 18.10.2016

Viite: Kuhmoisten kunnanhallituksen lausuntopyyntö 5.9.2016

Pirkanmaan liiton lausunto

Kuhmoisten kunnanvaltuusto on yksimielisellä päätöksellään ilmaissut halukkuutensa siirtyä maakuntauudistuksen yhteydessä osaksi Pirkanmaan maakuntaa. Pirkanmaan liitto ja Pirkanmaan sairaanhoitopiiri ovat asian osalta tavanneet perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehulaa, kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläistä sekä sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattilaa ja toimittaneet heille asiaa koskevan esityksen (liitteenä). Lisäksi on oltu yhteydessä hallituspuolueiden eduskuntaryhmien puheenjohtajiin.

Kuhmoisten kunta on liittynyt Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin vuoden 2013 alusta lukien osana prosessia integroitua Pirkanmaahan. Tämä kehitys on jatkunut tiiviinä tämän jälkeen ja Kuhmoinen on kaikilta keskeisiltä toiminta-alueiltaan voimakkaasti sitoutunut ja integroitunut pirkanmaalaisiin rakenteisiin.

Pirkanmaan liiton näkemyksen mukaan vuoden 2013 alusta voimaan tullut sairaanhoitopiirin muutospäätös oli valtioneuvoston osalta linjaava ratkaisu tulevasta kehityksestä ja sen mukaisen kehityksen tulisi sallia jatkaa Kuhmoisten kunnanvaltuuston yksimielisen päätöksen mukaisesti.

Pirkanmaan liitto puoltaa Kuhmoisten kunnanvaltuuston ilmaisemaa kantaa siirtyä osaksi Pirkanmaan maakuntaa.

Esa Halme
Maakuntajohtaja
Pirkanmaan liitto

Liite: Pirkanmaan liiton ja Pirkanmaan sairaanhoitopiirin lausunto ”Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan Pirkanmaalle suuntautumisen vahvistaminen” sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattilalle.

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila

**JÄMSÄN KAUPUNGIN JA KUHMOISTEN KUNNAN PIRKANMAALLE
SUUNTAUTUMISEN VAHVISTAMINEN**

Jämsän kaupunki ja Kuhmoisten kunta siirtyivät Pirkanmaan sairaanhoitopiirin jäsenkunniksi 1.1.2013. Valtioneuvosto vahvisti siirrot. Vaihto oli kuntien tahdon mukainen. Vaihdon hyvä valmistelu ja siirtymävaiheen järjestelyt takasivat potilaiden hoidon jatkumisen häiriöttömänä. Vaihdos on runsaan kolmen ja puolen vuoden aikana osoittautunut onnistuneeksi ja on mahdollistanut yliopistosairaalapalvelujen saatavuuden aiempaa lähempää Tampereelta.

Valtioneuvoston kysyessä kuluvan vuoden alussa kunnilta, mihin 18 perustettavasta itsehallintoalueesta ne haluavat suuntautua, vastasivat Jämsän kaupunginvaltuusto ja Kuhmoisten kunnanvaltuusto suuntautuvansa nykyisen sairaanhoitopiirinsä mukaisesti Pirkanmaan maakuntaan. Kuhmoisissa valtuuston päätös oli yksimielinen. Jämsässä valtuusto äänesti luvuin 26-17 suuntautumisesta Pirkanmaalle.

Kunnalliseen itsemääräämisoikeuteen nojaten kuntien mielipidettä pitää aidosti kuulla ja kunnioittaa. Sekä Jämsän että Kuhmoisten päätösten tulee olla myös valtioneuvostoa sitovia huolimatta reformiministerityöryhmän toukokuussa tekemästä linjauksesta. Merkittävä osa tulevan maakuntahallinnon tehtävistä koostuu sosiaali- ja terveysalan tehtävistä. Pirkanmaa on sekä Jämsän että Kuhmoisten työssäkäynti- ja asiointialuetta, minne on toimivat liikenneyhteydet sekä hyvät työ-, koulutus- ja palveluyhteydet.

Edellä olevaan perustuen Pirkanmaan liitto ja Pirkanmaan sairaanhoitopiiri esittävät, että valtioneuvosto vahvistaa Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan päätösten mukaisen maakuntapäätöksen.

Lisätietoja antavat maakuntajohtaja Esa Halme, esa.halme@pirkanmaa.fi, 040 500 3531, sairaanhoitopiirin johtaja Rauno Ihalainen, rauno.ihalainen@pshp.fi, 050 68048.

Esa Halme
maakuntajohtaja
Pirkanmaan liitto

Rauno Ihalainen
johtaja
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri

Luonnos

TAUSTATIEDOT

Vastaaajatahon virallinen nimi

Kuhmoisten kunta

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä

Toimielimen nimi

Onko vastaaja*

kunta X

sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue

maakunnan liitto

muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoiminta-alue

valtion viranomaisen

järjestö

joku muu

Kysymykset

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen tavoitteena on kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä hillitä palveluista aiheutuvia kustannuksia 3 miljardilla eurolla vuoteen 2029 mennessä.

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Valittavalla valinnanvapausmallilla on merkitystä esitettyyn kysymykseen. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen yhteydessä järjestämisvastuu tullaan siirtämään maakunnille ja tämän oletetaan parantavan alueiden välistä yhdenvertaisuutta. Väestöryhmien väliseen yhdenvertaisuuteen uudistuksella ei liene vaikutusta. Valinnanvapausmalli voi toteutumistavasta riippuen heikentää yhdenvertaisuutta. Valinnanvapausmalli tulee valmistella siten, että se ei johda väestön hyvinvointi- ja terveyserojen lisääntymiseen.

2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Kustannusten kasvun hillinnän kannalta keskeistä on tulevaisuuden palvelulupauksen sisältö: ketä hoidetaan, millä omavastuusuudella ja mitä hoitoja, lääkkeitä ja menetelmiä julkisen palvelutarjonnan piiriin kuuluu. Jos maakuntien rahoituksen taso on oikeassa suhteessa palvelulupaukseen, kustannuskehityksen taittaminen on mahdollista.

Säästötavoitteet on liikaa lakiperäistetty. Ohjauksen pitäisi tapahtua julkisen talouden suunnitelman sekä maakuntatalousohjelman tavoitteiden ja keinojen kautta vuosittain.

Uudistuksen rakennejärjestelyt aiheuttavat kunnille kustannuspaineita siirtymävaiheessa ja kuntien investointimahdollisuuksien heikkeneminen vaikuttaa kielteisesti kokonaistalouden kehitykseen.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Perustettavissa maakunnissa on kysymys perustuslain 121 §:n 4 momentissa säädetystä itsehallinnosta kuntia suuremmilla itsehallintoalueilla, josta säädetään lailla. Esitykseen sisältyvä lainsäädäntö kuitenkin rajoittaa itsehallintoa merkittävästi. Tärkein itsehallintoa rajoittava tekijä on, että maakunnilla ei tulisi olemaan verotusoikeutta, vaan maakuntien talous perustuisi miltei kokonaan valtion maakunnalle osoittamaan rahoitukseen. Valtion rahoituksen on esityksessä nähty oikeuttavan ja edellyttävän maakuntien itsehallinnon olennaiseen rajoittamiseen lainsäädännössä.

Maakunnista on tarkoitus luoda vahvoja organisaatioita. Maakunnat olisivat keskimäärin huomattavasti kuntia suurempia sekä kooltaan että taloudeltaan. Tästä huolimatta maakuntien itsehallinto tulee olemaan selvästi kunnallista itsehallintoa heikompaa. Näin ollen tehtävien siirtyessä kunnilta maakunnille tehtävien itsehallinnollinen ohjaus heikkenee. Maakuntien itsehallinnollinen asema voidaan kiteyttää kysymykseen, minkälaista on valtion ohjauksessa tapahtuva vahvojen maakuntien itsehallinto.

Maakuntien päätösvallan kapeus suhteessa suorilla vaaleilla valittuun valtuustoon muodosta jo lähtökohtaisesti ongelman demokratian näkökulmasta. Vaaleilla valitut päättäjät tulevat olemaan vahvassa valtion (ministeriöiden) ohjauksessa.

Itsehallinnolliset organisaatiot ovat hallinnollisessa ajattelussa tähän asti edustaneet päätösvallan hajauttamista. Nyt maakunnat tulevat olemaan työvälineitä vahvistettaessa valtion ohjausta.

Yleisellä tasolla maakuntien itsehallinnon näkökulmasta keskeisiä ongelmakohtia esityksessä ovat seuraavat:

- oikeus päättää palveluiden tuotantotavasta erittäin rajoitettu (valtioneuvoston päätösvalta yhteistoimintasopimuksissa ja palvelurakenteen ohjauksessa, laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvien palveluiden markkinoille vienti ja yhtiöittämisvelvollisuus sekä maakunnan palvelulaitos)
- oikeus päättää sisäisestä hallinnostaan osittain rajoitettu
- rajoitettu oikeus sopia muun muassa työnjaosta ja yhteistyöstä kuntien kanssa
- investointien ohjaus

Asukkaiden osallistumisoikeuksia koskeva sääntely maakunnissa vastaa kuntalain sääntelyä. Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaiden suoralle osallistumiselle. Ehdotus maakuntalaiksi antaa siihen toimivat puitteet.

Kysymyksiä maakuntalaista

4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

a. kyllä (avotila)

b. kyllä pääosin (avotila) X

c. ei pääosin (avotila)

d. ei (avotila)

e. ei kantaa (avotila)

Lakiluonnoksen hallintoa ja johtamista (valtuusto, maakuntahallitus ja niiden tehtävät sekä oikeus hallintosäännöllä päättää toimielin- ja viranhaltijaorganisaatiosta), luottamushenkilöitä, päätöksentekoa, taloutta ja tarkastusta sekä toimintaa markkinoilla koskevat säännökset vastaavat pitkälti kuntalain sääntelytapaa ja ne antavat hyvän pohjan maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle. Tämä luo selkeän jatkumon siirtyvän henkilöstön ja maakunnan tulevien luottamushenkilöiden näkökulmasta.

Tulevat 18 maakuntaa ovat toimintaympäristöltään, julkiselta ja yksityiseltä palvelurakenteeltaan sekä muilta hyvin olosuhteiltaan erilaisia. Muuttoliike, ikääntyminen, digitalisaatio ja maakuntauudistus vaikuttavat eri puolilla Suomea olevien kuntien ja maakuntien toimintaympäristöön hyvin eri tavalla. Maakuntien erilaistuminen korostuu entisestään seuraavien vuosien kuluessa. Maakuntalakiluonnos ei mahdollista palveluiden organisointia olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Tämä voi johtaa siihen, että palveluiden tuottaminen tulee tehottomaksi ja kalliiksi.

Olosuhteiden erilaisuus tulee ottaa huomioon ja mahdollistaa joustavat yhteistoimintamuodot palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa. Myös perusoikeuksien toteutumisen kannalta on tärkeää, ettei liian jäykkä lainsäädäntö muodosta esteitä asukaslähtöiselle kehittämiselle ja palvelujen toteuttamiselle.

Kuntien ja maakuntien yhteistyölle ei tule luoda lainsäädännöllisiä esteitä. Paikallisesti ja alueellisesti erilaiset ratkaisut tulee mahdollistaa lainsäädännöllä. Kunnan asukkaan (palvelunkäyttäjän) näkökulmasta sekä toiminnallisesti ja kansantaloudellisesti on tärkeää mahdollistaa sopimusjärjestelyt kuntien ja maakuntien kesken. Yhteistyöjärjestelyistä, tuotannosta ja järjestämisvastuun siirrosta on oltava mahdollisuus sopia ottaen huomioon kuntien ja maakuntien toimintaympäristöjen erilaisuus.

Maakuntalakiin tulee lisätä säännös, joka mahdollistaa maakunnan ja kuntien välisen yhteistyön ja sopimisen sekä tehtävien hoitamisen samaan tapaan kuin yhteistyö kuntien kesken on kuntalain mukaan mahdollista. Maakuntalakiluonnoksen 7 §:n mukaan maakunta voisi sopia järjestämisvastuun siirrosta kunnalle, silloin kun siitä erikseen laissa säädetään. Sääntelytapaa tulisi muuttaa siten, että sopiminen olisi aina mahdollista, jollei sitä erikseen kielletä.

5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

a. kyllä (avotila)

b. kyllä pääosin (avotila) X

c. ei pääosin (avotila) d. ei (avotila)

e. ei kantaa (avotila)

Maakunnan tehtäviä koskeva erityislainsäädäntö on valmisteilla, joten tehtäväkokonaisuus sekä kuntien ja maakunnan suhde ovat vielä avoimia kysymyksiä. Maakuntalakiluonnoksessa maakunnille on säädetty yhteensä 25 lakisäateistä tehtäväaluetta joiden tarkempi sisältö määritellään erityislainsäädännössä. Sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen ja ympäristöterveydenhuollon sekä maaseutuhallinnon ja lomituksen tehtävät siirtyvät kunnilta. Muilta osin kysymys on valtion aluehallinnon lakisäateisistä maakunnille siirtyvistä tehtävistä. Maakunnan toimiala on näiltä rajoitettu. Maakunnille säädettyjen tehtävien sisältö tullaan määrittelemään kutakin tehtävää koskevassa erityislainsäädännössä. Erityislainsäädännön uudistaminen ja muutokset ovat vielä valmistelussa, joten tässä vaiheessa ei ole edellytyksiä arvioida tehtäväkokonaisuutta yksityiskohtaisemmin. Jatkovalmistelussa on syytä kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että erityislainsäädännössä määritellään maakunnalle siirrettävät tehtävät siten, että ne eivät ole päällekkäisiä tai rinnakkaisia kuntien tehtävien kanssa.

Toimivaltarajojen tulee olla selkeitä. Eri asia on, että tehtävien järjestämisestä, tuotannosta ja yhteistyöstä voidaan sopia kuntien ja maakuntien kesken.

Maakuntalakiluonnoksen tehtäväluettelossa on jo nyt nähtävissä päällekkäisyyttä kunnan tehtävien kanssa. Jatkovalmistelussa on erityisesti syytä kiinnittää huomiota siihen, että kunnan ja maakunnan roolia ja tehtäviä selkeytetään erityisesti seuraavissa tehtäväkokonaisuuksissa:

6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

- a. kyllä (avotila) X
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

Maakuntalakiluonnos vastaa kuntalain sääntelyä. Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaiden suoralla osallistumiselle. Ehdotus antaa siihen toimivat puitteet.

7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila) X
- e. ei kantaa (avotila)

Maakuntalakiluonnoksen 9 luvun säännökset maakunnan palvelulaitoksesta tulee poistaa. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulee olla suorat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategiaan linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen.

Maakunnan yhteyteen perustettava erillinen ja kokonaan uusimuotoinen oikeushenkilö ja palvelujen erottaminen tämän erillisen oikeushenkilön vastuulle saa aikaan raja-aidan, joka luo esteitä toiminnan johtamiselle sekä maakunnan toiminnan ja talouden kokonaisuuden hallinnalle. Kysymys on tilaajan ja tuottajan erottamisesta, joka kunnissa saatujen kokemusten mukaan saattaa aiheuttaa epäselvyyttä johtamis- ja vastuusuhteissa ja lopulta myös kustannusten nousua. Järjestämisvastuun ja operatiivisen johtamisen erottaminen aiheuttaa toisaalta hallinnon päällekkäisyyttä ja toisaalta asiantuntemuksen painottumista operatiiviselle puolelle.

Demokratian toteutuminen jää ehdotetussa mallissa välilliseksi. Maakuntavaltuuston päätösvaltaa rajattaisiin merkittävästi suhteessa sen keskeisempään tehtävään eli sosiaali- ja terveyden huollon järjestämiseen. Myös pelastustoimen varautuminen häiriötilanteisiin ja turvallisuuteen edellyttävät vahvaa järjestäjän roolia.

Palvelulaitosta koskevien ehdotusten taustalla on tarve tehdä palvelutuotannon talous ja kustannusrakenne läpinäkyväksi. Sama tavoite voidaan saavuttaa edellyttämällä palvelutuotannon talouden eriyttämistä ja kustannusten läpinäkyvyyttä siten, että niitä voidaan vertailla muiden palvelutuottajien kustannusrakenteisiin.

8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila) X
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

Yleiskatteellisuudesta johtuen maakunnilla on mahdollisuus päättää saamansa rahoituksen käytöstä. Tämä on välttämätöntä maakuntien itsehallinnon toteutumisen kannalta. Yleiskatteellisuudesta tulee pitää kiinni, eikä mitään osaa maakuntien saamasta rahoituksesta saa korvamerkitä tiettyihin menoihin. Tämä koskee myös sekä uudistuksen seuraavassa vaiheessa maakunnille siirrettäviä valtion tehtäviä että monikanavarahoituksen purkamisen myötä maakunnille siirrettäviä tuloja.

Maakuntalakiin ehdotetut säännökset alijäämän kattamisvelvollisuudesta ja siihen liittyvät kriisimaakuntakriteerit sekä lainanaotto-oikeuden rajoittamisesta ovat aivan liian tiukat ja ne ovat ongelmalliset maakuntien itsehallinnon näkökulmasta. Vaarana on, että monet maakunnat joutuvat hyvin nopeasti arviointimenettelyyn. Kaksi vuotta on liian lyhyt aika aidosti muuttaa pysyvästi toiminnan rakenteita.

Maakunnat tai niiden määräysvallassa olevat oikeushenkilöt eivät lakiluonnosten mukaan kuuluisi Kuntien takauskeskuksesta annetussa laissa säädettyjen rahoituskelpoisten kohteiden joukkoon, joten Kuntarahoitus ei voisi niitä rahoittaa takauskeskuksen takauksella hankituilla varoilla. Koska esitetyt maakunnat eivät kuuluisi Kuntarahoituksen toiminnan piiriin, tulisivat maakunnille siirtyvät velat irtisanottaviksi.

9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaita:

10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila) X
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

Vaikka pykälällä on tarkoitus turvata palveluiden läheisyyttä, se mahdollistaa myös erittäin pitkälle viedyn palveluiden keskittämisen väljiin kriteereihin perustuen. Tietyn asteinen palveluiden keskittäminen on tarpeen kokonaiskustannusten hillitsemisen ja riittävien henkilöstöresurssien turvaamisen näkökulmasta. Maakunnan asukkaiden palvelujen saatavuuden kannalta olennaista on valinnanvapausmallin toteuttamistapa.

Lakiluonnoksen mukaan erityistason sairaanhoidon lisäksi myös sosiaalihuollon erityisryhmien tai muiden vaativien sosiaalipalvelujen palvelutuotannon toteutus voidaan osoittaa asetuksella säädettävän maakunnan tehtäväksi. On valitettavaa, että sosiaalihuollon palvelujen keskittämisestä ja niistä palveluista, joita on tarkoitus keskittää, ei lausuntoa annettaessa ole tietoa.

Lakiluonnoksen 11 § 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi suurempiin kokonaisuuksiin koottuja palveluja koskevasta vastuusta ja päätösvallassa. Se maakunta, jonka tehtäväksi jokin palvelu on osoitettu, vastaisi mm. palvelun tarpeen, määrän ja laadun määrittelystä sekä palvelun tuottamistavasta. Muilla maakunnilla ei olisi päätösvaltaa keskitetyistä palveluista eivätkä ne saisi tuottaa eikä hankkia muualta mainittuja palveluja. Muiden maakuntien ainoa vaikutusmahdollisuus keskitettyihin palveluluihin olisi 16 §:n mukainen valtuustokausittain laadittava yhteistyösopimus.

Maakuntien itsehallinnon näkökulmasta on ongelmallista, että maakunta ei voisi vaikuttaa keskitettäviin palveluihin, keskitettyjen palvelujen tuottamistapaan eikä palveluista aiheutuneisiin kustannuksiin. Tällä ratkaisulla järjestämisvastuu on erilainen eri maakunnilla ja tosiasiallinen järjestämisvastuu jää epäselväksi.

11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila) X
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

Yhteistyöalueen maakuntien keskenään solmima yhteistyösopimus on sinällään sopimosapuolia sitova. Valtioneuvoston ja ministeriön laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakuntien operatiivista toiminta ja päätöksentekoa eivät ole hyväksyttäviä maakunnan itsehallinnon toteutumisen kannalta. *Järjestämislain 18 § valtioneuvoston toimivallasta päättää yhteistoimintasopimuksista pitää poistaa lakiluonnoksesta selvästi itsehallinnon vastaisena.*

12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila) X
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

Uudistukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tulee asiakaslähtöisen integraation toteutua peruspalveluiden ja erityispalveluiden (vertikaalinen integraatio) sekä sote-peruspalveluiden (horisontaalinen integraatio) ja maakunnan vastuulla olevien sote-palveluiden ja myös pääosin kuntien vastuulle jäävien hyvinvointipalveluiden välillä.

Palveluiden ohjaus muuttuu ehdotetussa järjestelmässä olennaisesti verrattuna nykyiseen. Valtion ohjaus suhteessa maakuntiin olisi tiukkaa hallinnollista ohjausta. Maakuntien toteuttamassa palveluiden tuotantoa koskevassa ohjauksessa siirrytään perinteisestä hallinnollisesta ohjauksesta omistajaohjaukseen, sopimusohjaukseen ja markkinaohjaukseen. Asiakaslähtöisen integraation toteuttaminen tällaisessa kokonaisuudessa on erittäin vaikeaa ja hallinnollisesti työlästä. Toisaalta integraation toteutuminen on

käytännössä täysin riippuvainen ohjauksen onnistumisesta. Lakiluonnoksissa ja perusteluissa ei ole kyetty riittävästi avaamaan ohjausjärjestelmän kokonaisuutta suhteessa integraatiotavoitteeseen.

13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila) X
- e. ei kantaa (avotila)

Maakuntien palvelujen järjestämiseen kohdistuvan valtion ohjauksen tulisi kohdistua ainoastaan strategiaan tavoitteisiin sekä maakuntien välisen työnjaon näkökulmasta strategisesti merkittäviin kohteisiin. Valtakunnalliset ja tarvittaessa erikseen kullekin maakunnalle asetettavat sosiaali- ja terveydenhuollon strategiset tavoitteet sekä ministeriön ja maakuntien neuvottelumenettely ovat riittäviä ohjausvälineitä. Maakuntien toiminnan ohjauksen tulee perustua voimassa olevaan lainsäädäntöön, ei valtioneuvoston eikä ministeriöiden hallinnollisiin päätöksiin.

Lakiehdotuksessa esitetyn erittäin vahvan valtion ohjauksen vaikutusta kustannusten kasvun hillintätavoitteen saavuttamiseen on vaikea arvioida. Kansainvälinen vertailu on osoittanut, että paikallinen ja alueellinen itsehallinto on tuottanut laadukkaita sote-palveluja kohtuullisin kustannuksin ja hyvälaatuisina. Mikäli valtion ohjaus toteutettaisiin esitetyllä tavalla, valtion olisi merkittävästi lisättävä ohjaustehtäviin suunnattavia resursseja ja osaamista. Tämä yhdistettynä vuosittain toistettavaan investointilupamenettelyyn tuottaisi raskaan ja kankean toimintamallin ja lisäisi hallinnon kustannuksia. Yksityiskohtainen kansallinen ohjaus heikentää myös mahdollisuuksia asukkaiden tarpeista lähtevien uusien innovaatioiden kehittämiseen.

Valinnanvapauden piirissä olevien palveluiden osalta ohjauksessa tulisi varmistaa tuottajien tasapuolinen kohtelu. Mikäli investointien ohjaus ulotetaan koskemaan maakuntien omistamia valinnanvapauden piiriin kuuluvia palvelutuottajia, ei tavoite yhdenvertaisesta kohtelusta ja kilpailuneutraliteetin varmistamisesta toteudu.

14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila) x
- e. ei kantaa (avotila)

Järjestämistehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista sekä maakunnan palvelulaitosta koskeva sääntely kaventaisi maakuntien mahdollisuutta päättää palvelutuotannon tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta organisoitavasta maakunnan erityispiirteet huomioiden. Järjestely synnyttäisi tarpeetonta päällekkäistä hallintoa ja hallintokustannuksia sekä heikentäisi maakunnan ja tätä kautta koko kansallisen ohjausjärjestelmän kykyä palvelutuotannon ohjaukseen. Lisäksi tulee huomioida, että maakuntien palvelulaitos olisi täysin uuden tyyppinen julkinen organisaatiomuoto, josta ei ole aiempia kokemuksia.

Ehdotuksen mukaista järjestelyä arvioitaessa on huomattava, että useat kunnat ovat kokeilleet tilaajatehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista omassa toiminnassaan, mutta järjestelyistä on viime aikoina luovuttu niistä saatujen huonojen kokemusten vuoksi. Erottamisella ei myöskään ole saavutettu tavoiteltuja

kustannussäästöjä. Maakunnan vastuulla olevan palvelutuotannon kaavamaiselle hallinnolliselle eriyttämislle lakiluonnoksen mukaisella tavalla ei ole esitetty selkeää syytä.

15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila) X
- e. ei kantaa (avotila)

Valinnanvapaus ja siihen liittyvä yhtiöittämisvelvoite on ongelmallinen monesta eri näkökulmasta ja se on vaikeasti ratkaistavissa kestäväällä tavalla. Ongelmakohtia ovat mm. julkisen vallan käyttö, palveluketjun integraation toteutumismahdollisuudet sekä sote-järjestämisen muuttuminen ennakoimattomammaksi ja vaikeammin hallittavaksi kokonaisuudeksi.

Toiminnan turvaamiseksi myös kunnilla tulee olla mahdollisuus toimia yhtiömuodossa palvelujen tuottajina, mikäli yhtiöittämisvelvollisuuteen lopulta kuitenkin päädytään. Esitysehdotukseen sisältyvä ratkaisu, jossa kunnilta evätään mahdollisuudet perustaa tai omistaa valinnanvapauden piirissä olevia palveluita tuottavia yhtiöitä on kestävä, koska julkisten sosiaali- ja terveyspalveluiden kaikki tuotantotekijät (omaisuus, henkilöstö ja osaaminen) ovat kuntien hallussa.

16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Kysymyksiä voimaanpanolaista:

17. *Kysymys vain kunnille:* Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

- a. kyllä (avotila)
- b. ei (avotila) x
- c. ei kantaa (avotila)

18. *Kysymys vain kunnille:* Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (*Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön*)

Kuhmoisten kunnan tulee kuulua Pirkanmaan maakuntaan.

Perustelut:

1. Sosiaali- ja terveyspalvelut Kuhmoisissa

Kuhmoisten kunta erosi Keski-Suomen sairaanhoitopiirin jäsenyydestä 1.1.2013 lukien ja siirtyi Pirkanmaan sairaanhoitopiirin jäsenkunnaksi. Valtioneuvosto vahvisti siirron. Kuhmoisten kunnan näkökulmasta

sairaanhoitopiirin vaihdos on täyttänyt sille asetetut tavoitteet ja palvelut ovat toimineet hyvin. Vaihdon hyvä valmistelu ja siirtymävaiheen järjestelyt takasivat potilaiden hoidon jatkumisen häiriöttömästi. Kuhmoisten kunnan asukkaille vaihdos on osoittautunut onnistuneeksi valinnaksi ja se on mahdollistanut yliopistosairaalapalveluiden saatavuuden aiempaa lähempää Tampereelta. Asioinnin kannalta merkittävää on, että Kuhmoisten kunnan keskustasta pääsee yliopistosairaalaan suoraan linja-autolla ilman linjanvaihtoa.

Kuhmoisten kunta ja Jämsän kaupunki ovat muodostaneet vuodesta 2009 lukien sosiaali- ja terveystalvöpalvelujen yhteistoiminta-alueen. Sosiaali- ja terveystalvöpalveluissa järjestämösvastuu on Jämsän kaupungilla ja järjestämösvastuuta toteutetaan tilaaja-tuottaja –mallin mukaisella toiminnalla. Yhteistoimintatehtäviin kuuluvat kuntien välisen yhteistoimintasopimuksen mukaan kunnille kuuluvien sosiaali- ja terveydenhuollon lakisäätteisten ja muiden sosiaali- ja terveystalvöpalveluiden järjestämösvastuu ja tuottaminen.

Jämsän kaupunki ulkoisti vuonna 2015 sosiaali- ja terveystalvöpalveluiden tuottamisen yksityisen yhtiön tuotettaviksi (Jokilaakson Terveystalvö Oy ja myöhemmin Jämsän Terveystalvö Oy) lukuun ottamatta Kuhmoisten kunnalle tuotettavia sosiaali- ja terveystalvötoimen palveluja, jotka kaupunki tuottaa Kuhmoisten kunnalle pääosin omana tuotantonaan. Kuhmoisten kunnanvaltuusto teki vuonna 2014 päätöksen (1.12.2014 § 78), että se ei hyväksy sosiaali- ja terveystalvöpalveluidensa ulkoistamista, vaan alkuperäistä yhteistoimintasopimusta tulee jatkaa sellaisenaan.

Kuhmoisten kunnalle tuotettavat sosiaali- ja terveystalvötoimen palvelut tuotetaan pääsääntöisesti Kuhmoisten kunnan alueella, kunnan omistamissa sosiaali- ja terveystalvöpalveluiden tuottamiseen tarkoitetuissa kiinteistöissä: terveystalvöasema, vanhustenpalvelukeskus (tehostettu palveluasuminen, palveluasuminen), vammaisten toimintakeskus sekä –palveluasunnot. Kuhmoisissa toteutettavat sosiaali- ja terveystalvöpalvelut ovat helposti järjestettävissä Pirkanmaan maakunnan toimesta.

2. Sote- ja aluehallintouudistuksen valmistelu

Kuhmoisten kunta on osallistunut Pirkanmaan sote- ja aluehallintouudistuksen valmisteluun (19.1.2015 § 25). Kuhmoisten kunnanhallituksen linjauksen mukaan (6.6.2016 § 121) kunta ei osallistu Keski-Suomen sote- ja aluehallintouudistuksen valmisteluun kunnanvaltuuston tahtotilan mukaisesti (kvalt 21.12.2015 § 66 ja kvalt 28.9.2015 § 53).

3. Kuhmoisten kunnanvaltuuston tahtotila/päätöksenteko

Kuhmoisten kunta on kannanotoissaan ja lausunnoissaan korostanut johdonmukaisesti halukkuuttaan kuulua Tampereen kaupungin ympärille rakentuvaan sosiaali- ja terveystalvöpalveluiden aluehallintorakenteeseen myös jatkossa. Asiaan on otettu yksimielisesti kantaa Kuhmoisten kunnanvaltuuston päätöksissä 21.12.2015 § 66 ja 28.9.2015 § 53.

4. Sijainti, historia, luontaiset yhteistyösuunnat

Kuhmoisten kunta sijaitsee Päijänteen rannalla ja on eteläisin Keski-Suomen kunta Pirkanmaan ja Päijät-Hämeen maakuntien rajalla. Asukkaita Kuhmoisissa on 2326 (31.12.2015).

Kunnassa on yli 3 000 vapaa-ajan asuntoa ja lomakaudella kunnan väkiluku kolminkertaistuu ja vapaa-ajanasukkaat ovat merkittävä elinvoimatekijä Kuhmoisille. Pääosa vapaa-ajanasukkaista tulee pääkaupunkiseudulta, Pirkanmaalta ja Päijät-Hämeestä. Kunta sijaitsee kolmen suuren kaupungin Tampereen, Lahden ja Jyväskylän läheisyydessä. Julkiset liikenneyhteydet toimivat Pirkanmaan suuntaan hyvin ja asiointi Tampereen yliopistolliseen sairaalaan sujuu julkisin liikenneyhteyksin hyvin.

Kuhmoisten kunta on ollut aikanaan osa Hämeen lääniä, josta se siirrettiin vuonna 1974 osaksi Keski-Suomen lääniä. Kuhmoisten kunnassa on edelleen olemassa vahva hämäläinen identiteetti.

5. Elinkeinoelämä ja yhdistykset

Kuhmoisten kunnan elinkeinoelämän pääasialliset rahavirrat tulevat eteläisestä Suomesta.

Paikallisista kolmannen sektorin toimijoista suuri osa kuuluu muualle kuin Keski-Suomeen. Paikallisista yhdistyksistä Kuhmoisten yrittäjäjärjestö on suuntautumassa Hämeeseen. Lisäksi SPR-Kuhmoinen, 4H-yhdistys,

riistanhoitoyhdistys, MTK ja alueen metsänhoitoyhdistys ovat kuuluneet perinteisesti Hämeeseen. Myös Kuhmoisten seurakunta on liittymässä juuri tehdyllä päätöksellä Hollolan seurakuntaan, joka kuuluu Tampereen hiippakuntaan.

6. Kunnan väestön aktiivisuus

Kuhmoisten kunnan asukkaat ovat oma-aloitteisesti keränneet yli 2000 nimen vetoituksen. Vetoomuksella allekirjoittaneet haluavat omalta osaltaan osoittaa sen, että Kuhmoinen tulee jatkossa osaksi Pirkanmaan maakuntaa (liitteenä vetoomuksen kansilomake).

7. Kunnan tahtotila

Kunnalliseen itsehallintoon nojaten Kuhmoisten kunnanvaltuuston tahtotila Pirkanmaan maakuntaan suuntautumisessa tulisi aidosti huomioida ja kunnioittaa. Koska suurin osa tulevan maakuntahallinnon tehtävistä koostuu sosiaali- ja terveysalan tehtävistä, tulisi Kuhmoisten kunnanvaltuuston yksimielinen tahtotila näiden palvelujen järjestämistä vastuuta huomioida myös valtioneuvoston päätöksissä. Pirkanmaa on myös luonteva osa kuhmoislaisten työssäkäynti- ja asiointialuetta, jonne on toimivat liikenneyhteydet sekä hyvät työ-, koulutus- ja palveluyhteydet.

19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila) X
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

Voimaanpanolakiehdotuksen mukaan maakunnan liitto asettaa väliaikaisen valmistelutoimielimen laissa mainittujen viranomaisten sopimuksen mukaisesti. Valmistelutoimielimellä on laaja valmisteluvastuu maakunnalle siirtyvien tehtävien, siirtyvän omaisuuden ja henkilöstön, tietojärjestelmien, aloittavan maakunnan talouden sekä luottamus- ja viranhaltijaorganisaatioin valmistelussa. Ehdotuksen keskeisin ongelma on, ettei väliaikaisen toimielimen asema ja päätöksenteko ole riittävän selkeitä. Lainsäädäntöä tulisi täsmentää siltä osin, miten väliaikaishallinnon päätösten valmistelu ja täytäntöönpano käytännössä hoidetaan esimerkiksi tukeutuen soveltuvin osin kuntalakiin ja nykyisten maakuntien liittojen hallinto- ym. sääntöihin.

Väliaikaishallinnon toimielimen jäsenet ovat sekä kuntien että valtion viranhaltijoita, joten yksiselitteisesti ei voida todeta, että heihin sovelletaan lakia kunnallisista viranhaltijoista. Lisäksi väliaikaisen toimielimen rahoitus on auki. Kaiken kunnissa tehtävän omaisuuden, sopimukseen, lainoihin ja henkilöstöön ja muuhun maakunnan tehtäviin liittyvän selvitystyön lisäksi kysymys on merkittävästä kustannuksesta. Valmisteluun liittyvät kustannukset tulee korvata kunnille täysimääräisesti.

20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

- a. kyllä (avotila) x
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

21. Voimaannpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila) X
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

Ks. vastaukset kysymykseen 22.

22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen **ei** tai **ei pääosin**, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Mikäli lainvalmistelussa edetään lakiluonnoksessa esitetyn ratkaisun pohjalta, tulee varmistaa, ettei kunnille aiheudu omistamiinsa sote-kiinteistöihin liittyviä taloudellisia riskejä ja seuraamuksia. Siirtymäkauden sitovan vuokrajakson tulee olla esitettyä (3 + 1 vuotta) pidempi, vähintään 5 vuotta, jotta kunnat voivat varautua ja valmistautua mahdollisiin palveluverkon muutoksiin. Myös siirtymäkauden jälkeen laadittavat vuokrasopimukset ja muut sopimukset on määriteltävä laadittavaksi siten, että vuokrataso mahdollistaa laadukkaan ja ennakoivan kiinteistöpidon, investointien riskittömän toteuttamisen sekä omaisuuden arvon säilyttämisen.

Uudistukseen liittyvillä omaisuusjärjestelyillä ei saa vaarantaa kuntien mahdollisuuksia vastata niille jäävien palvelujen järjestämisestä ja rahoittamisesta rahoitusperiaatteen mukaisesti. Lainvalmistelun yhteydessä on varmistettava, että siirtymäkauden jälkeen mahdollisesti tyhjilleen tai vajaakäytölle jäävistä kiinteistöistä ei aiheudu kunnille taloudellisia vaikeuksia. Mahdolliset omaisuusjärjestelyjen taloudelliset vaikutukset on korvattava kunnille täysimääräisesti esim. kohdennettujen avustusten muodossa. Avustusten rahoitusta ei kuitenkaan saa toteuttaa vähentämällä kaikkien kuntien yleistä valtionosuutta. Kiinteistöistä aiheutuvat taloudelliset riskit tulee hajauttaa kuntien, maakuntien ja valtion vastuulle.

Kunnan maankäytön kehittämisen ja elinvoimaisuuden varmistamiseksi olisi perusteltua, että kuntayhtymien maapohjat jäisivät kuntien omistukseen. Lakiesityksen tulisi mahdollistaa maapohjien ja alueiden jääminen kuntayhtymien/jäsenkuntien omistukseen sekä vuokraamisen maakunnille pitkäaikaisilla käyttötarkoituksien sidotuilla vuokrasopimuksilla.

23. Voimaannpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)

c. ei pääosin (avotila) X

d. ei (avotila)

e. ei kantaa (avotila)

Koska uudistuksen reunaehdoksi on asetettu, että kenenkään tuloveroprosentti uudistuksen vuoksi ei saa nousta, kaikkien kuntien tuloveroprosenttia ehdotetaan alennettavaksi tasasuuruisesti 12,30 prosenttiyksiköllä vuonna 2019. Tämä tuloveroprosentin alennus on mitoitettu kunnilta maakunnille siirtyvien tehtävien valtakunnallisten kustannusten perusteella. Kunnat eivät ehdotuksen mukaan saisi vuonna 2019 päättää tuloveroprosentin nostamisesta, vaikka tarve tähän perustuisi muihin syihin kuin maakuntauudistukseen. Tämä supistaa kunnan taloudellista liikkumavaraa kunnille jäävien tehtävien ja velkojen hoitamiseen. Kunnan oikeus päättää veroprosentistaan kuuluu perustuslaissa turvatun kunnallisen itsehallinnon ytimeen.

24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

a. kyllä (avotila)

b. ei (avotila) X

c. ei kantaa (avotila)

Käsillä oleva uudistus on historiallisen laaja ja vaativa kokonaisuus. Suurin osa uudistuksen toimeenpanosta tapahtuu vasta vuoden 2019 jälkeen. Toimeenpanolle on varattava riittävästi aikaa.

25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Kysymykset maakuntien rahoituslaista

26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

a. kyllä (avotila)

b. kyllä pääosin (avotila)

c. ei pääosin (avotila)

d. ei (avotila)

e. ei kantaa (avotila)

Maakuntien itsehallinnon kannalta on erittäin ongelmallista, että ne ovat miltei kokonaan valtionrahoituksen varassa. Valtionrahoitukseen perustuva malli on esitysluonnoksessa johtanut maakuntien aivan liian tiukkaan ja yksityiskohtaiseen valtionohjaukseen.

Maakunnille tulisi turvata aito itsehallinto, mikä edellyttää maakuntien verotusoikeuden toteuttamista uudistuksen myöhemmässä vaiheessa.

27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

- a) kyllä (avotila)
- b) kyllä pääosin (avotila)
- c) ei pääosin (avotila) X
- d) ei (avotila)
- e) ei kantaa (avotila)

Maakuntien edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä ovat täysin riippuvaisia siitä, että maakuntien tehtävät ja valtion osoittama rahoitus ovat linjassa. Maakuntien rahoituslain mukaisilla rahoitusperusteilla tulee turvata jokaisen maakunnan rahoituksen riittävyys maakunnille lailla säädettyjen tehtävien ja velvoitteiden hoitamiseen (rahoitusperiaate). Ristiriidassa tämän periaatteen kanssa ovat maakuntalakiin sisältyvät maakuntien erittäin tiukat alijäämän kattamisvelvoitteet ja maakuntien arviointimenettelyn kriteerit sekä maakuntien rahoituslakiin sisältyvä maakuntien rahoituksen tason tarkistamiseen liittyvä rajoite rahoituksen enimmäiskasvusta (maakuntaindeksi + 0,5-1,0 %).

28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotilaa) X

29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27–28 §) riittävä?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila) X

30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Kysymykset muista lakiluonnoksista

Maakuntajakolaki

31. Pidätkö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila) x
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

Maakuntajaon muuttamisen edellytykset ja prosessi vastaavat pääosin kuntarakennelain mukaista menettelyä muutettaessa kuntajakoa. Maakuntien arviointimenettelyyn perustuvaa maakuntajaon muuttamista vastoin maakuntien tahtoa ei ole kannatettavaa.

32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus

33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila) X
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

Kuntien valtionosuusjärjestelmään sisältyvät tasausmekanismit (tehtävien ja kustannusten siirtoa koskeva muutosrajoitin sekä siirtymätasaus) rajoittavat riittävästi uudistuksesta kuntiin aiheutuvia talouden muutoksia. Tasauksen keskiössä on, että lopulliset tasauslaskelmat tehdään jälkepäin uudistuksen voimaantulohetken kustannus-, tulo- ja järjestelmätiedoilla.

Tässä vaiheessa kyse on kuitenkin kuntien valtionosuusjärjestelmän sopeuttamisesta maakuntauudistukseen. Tästä syystä kuntien valtionosuusjärjestelmästä on tulossa erittäin vaikeasti hahmotettava. Uuden järjestelmän valmistelu tulee aloittaa heti.

Kunnan taloutta tulisi tarkastella kokonaisuutena eikä yksittäisten rahoitusrakenteiden muutosten kautta, jotta saadaan kattavampi kuva tulevaisuuden kunnan talouden selviytymisen edellytyksistä.

34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila) X
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

Ottaen huomioon hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen -kriteerien vähäisen merkityksen rahoituksen kokonaismäärään niiden määräytymisperusteet ovat liian monimutkaiset ja tulkinnanvaraiset.

35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Verotus

36. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila) X
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

Paikallis- tai aluehallinnolla on yleensä vähintäänkin osittainen omaan verotusoikeuteen perustuva verorahoitus.

Esityksessä todetaan, että rahoitus maakuntien toimintaan kerätään kokonaisuudessaan valtion verotuksen kautta. Lähtökohta on ongelmallinen maakuntien itsehallinnon sekä järjestelmän kannustimien kannalta.

37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- a. kyllä (avotila) X
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- a. kyllä (avotila) X
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

Maakuntien ja maakuntien palvelulaitoksen eläkevakuuttajaksi ehdotetaan Kuntien eläkevakuutusta Kevaa. Konsernin yritykset voivat vakuuttaa Kevassa.

40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Uudistuksen vaikutukset

41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Uudistus kaventaa niin kunnallista itsehallintoa kuin paikallista demokratiaa.

42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Tiukka ja byrokraattinen valtionohjaus, puuttuva verotusoikeus, rajoitut mahdollisuudet ottaa lainaa ja uudistuksen toimeenpanoon liittyvät kustannukset, joihin ei ole osoitettu eri rahoitusta hankaloittavat joka tapauksessa merkittävästi edellytyksiä selvittää lakisääteisten tehtävien hoitamisesta.

Uudistuksen tuki

43. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen?

a. sote-integraatio X

b. talous X

c. hallinto ja johtaminen X

d. omaisuusjärjestelyt X

e. tietohallinto ja ICT

f. viestintä ja osallisuus X

g. henkilöstösiirrot

h. palvelutarpeen arviointi, tilaaminen X

i. muuta, mitä?

Uudistuksen muutostuen tulee olla laaja-alaista ja vaikuttavaa. Käytännössä tämä tarkoittaa riittäviä resursseja sekä alueiden ja kuntien omista tarpeista lähteviä tuen muotoja. Tärkeää on tunnistaa ja reagoida alueiden erilaisuudesta ja prosessin eri vaiheista syntyneisiin erityistarpeisiin ja muutosjohtamisen haasteisiin

Muut kysymykset

44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

-----

45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

-